

KØBENHAVNS KOMMUNE

Børne- og Ungdomsforvaltningen
Økonomi og Plads- og Kapacitetsstyring

NOTAT

12-05-2009

Sagsnr.
2008-128640

Dokumentnr.
2009-266118

Forklaring på pladspriser i København

Indledning

I aftaleteksten omkring overførsler, som der blev indgået forlig om den 28. april 2009, står der:

"Københavns Kommunes udgifter til dagpasning for de 0-5 årige er blandt landets højeste. Således er driftsudgifterne ifølge Rambølls analyse til en børnehavplads i Københavns Kommune 50% højere end gennemsnittet af de øvrige 6 byer."

Der er flere forskellige måder at sammenligne pladspriser på mellem de forskellige store kommuner i Danmark, og det er meget afhængigt af, hvordan man sammenligner, hvilket resultat man opnår.

Man kan således ikke, som det er gjort, tage Rambølls analyse og anvende den direkte til at nå den ovenstående konklusion om, at København skulle være dyrere end de øvrige 6-byer, da der ligger en række faktorer skjult i denne prisforskel.

I nedenstående skema gennemgås de sammenligninger, der har været de sidste par år. Og derefter diskuteres indholdet i den sammenligning, som er foretaget i Rambøl-analysen.

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefax
3366 7046

Direkte telefon
3366 4500

EAN nummer
5798009383716

www.kk.dk

Ydermere peges på de faktorer, som kan reguleres i forhold til at reducerer pladsprisen i København.

Sammenligninger	
1. Rapport med 6-by nøgletal 2009	Her beskrives, at København er billigere end Århus, når man sammenligner ”sammenlignelige institutioner”
Rambøll analyse 2008	Her beskrives, at København er dyrere end andre kommuner og, at det skyldes: Socioøkonomiske forskelle, løntillæg og størrelsen på institutioner
Deloitte analyse 2008	Her beskrives, at København er dyrere på nogle områder og, at det skyldes, at der i andre kommuner er langt flere kommunale dagplejere i egne hjem og, at udgifterne til fripladser er højere i København (jf. Rambøll om socioøkonomiske forklaringer).

Hvis man i nøgletalsrapporten, ser på sammenlignelige daginstitutioner mellem byerne (tabel 55 i 6-by nøgletallene), så er København pr. plads billigere end både Århus og Aalborg for 0-2 års tilbud og billigere end Århus for 3-5 års tilbud. Og i forhold til gennemsnittet for alle 6-byer ligger København helt på niveau med disse.

Den sammenligning, der anvendes til at sige, at København er dyrest er baseret på en beregning, hvor man har taget et gennemsnit af ikke-sammenlignelige udgifter. Således ligger det f.eks. i sammenligningen, at en SFO i Århus placeret på en skole er magen til en københavnsk vuggestue, der ligger på 7. sal og derfor får nogle løntimer til at følge børnene op ned fra legeplads til grupperum.

Korrigeres tallene i nøgletalsrapporten for, at København altid vil være 2-4 pct. dyrere rent overenskomstmæssigt for den samme ydelse, så er København et af de billigere tilbud.

Faktorer i København der kan reguleres på

København er således helt på niveau med de øvrige 6-byer.

Men der er i pladsprisen ydelser, som er unikke og, som er, dikteret af

byens sammensætning. Disse ydelser svarer økonomisk til 7.300 kr. pr. plads og består i:

1. udgifter til stedtillæg på 1.000 kr. pr. plads
2. kompensationsordninger på 1.600 kr. pr. plads
3. udflytterkørsel på 3.900 kr. pr. plads
4. basispladser 900 kr. pr. plads.

Hvis man skal reducere pladsprisen i København skal man derfor se på disse ydelser. Herudover kan man pege på følgende tiltag, der også har indflydelse på pladsprisen:

5. Størrelse af enheder
6. Tildeling af økonomisk og social friplads
7. Regulering af alderskategorierne

1. Stedtillæg – 1.000 kr. pr. plads:

En meget væsentlig faktor i forhold til at forklare prisforskellen er det stedtillæg, som pædagogerne får i København. Til sammenligningen får 2 pædagoger i København et stedtillæg årligt på 21.170 kr. mere end i Randers og 10.584 kr. mere end i Århus.

2. Kompensationstimer 1.600 kr. pr. plads:

En række institutioner tildeles kompensationstimer på grund af særlige fysiske forhold. Årsagen til dette er, at der i København har været tradition for, at mange små selvejende grupper selv arrangerer sig med børnepasning, og da dette så i 60-erne og 70-erne blev en kommunal opgave, anvendte kommunen mange af disse institutioner og indgik kontrakt med dem, fordi København qua sin fysiske struktur ikke havde mulighed for at etablere en række store kommunale tilbud inden for bykernen, og fordi man anså det for attraktivt at understøtte de mange små og velfungerende enheder. Da man i 1995 gik væk fra en normeringsmodel og over til en fast tildeling samt en pladspris, indregnede man en række kompenserende ordninger, til institutioner, der f.eks. ikke har en legeplads, har langt til liggehal, har en bygning med mange trapper o. lign. Man vurderer, at der vil være behov for ekstra timer, hvor der f.eks. skal følges børn fra og til en legeplads dagligt.

3. Udflytterkørsel – 3.900 kr. pr. plads.

En række institutioner har i dag tilknyttet en udflytterdel, hvor børnene dels kan komme uden for byen og, hvor det dels er muligt at tilbyde plads til langt flere børn end, der er etableret pladser til inden for byens grænser. Fordelene ved udflytterinstitutioner er, at de ikke koster lige så meget i anlægsmidler, da de ofte er indrettet i eksisterende bygninger, og at de er fleksible. Dog har de senere års regler om deponering betydet, at erhvervelse af nye udflytterinstitutioner

efterhånden koster tæt på de samme som etablering af permanente institutioner. Institutionstypen er dog stadig mere fleksibel rent tilknytningsmæssigt, og den er ofte hurtigere at etablere ved større befolkningsudsving, som dem der har været tilfældet de sidste tre år i København. Den store ulempe ved denne type af pasning er, at den driftsmæssigt er betydeligt dyrere end en almindelig børnehaveplads. Således skal der både afsættes midler til buskørsel samt til ekstra personale, da man skal kalkulere med at have børn flere forskellige steder og, da transport mellem enhederne sikkerhedsmæssigt kræver flere voksne. BUF arbejder sammen med ØKF omkring EU-udbud af udflytterkørslen, hvilket er en post, der på grund af prisstigninger til diesel og afgifter er steget markant de sidste år. Alene inden for det sidste år har det medført en prisstigning på ca. 4,5 mio. kr.

4. Basispladser – 900 kr. pr. plads.

På 0-5 års området har der i flere år været en tradition for inklusion af børn med særlige behov både socialpædagogisk og lægefagligt. Således er der i en række institutioner oprettet basisgrupper, som fungerer med en højere normering og med færre børn end i de andre grupper. De børn, der visiteres til basisgrupperne ville alternativt skulle modtage en eller anden form for specialtilbud f.eks. i en specialbørnehave. Sådanne tilbud er cirka dobbelt så dyre, som de pladser, der findes i basisgrupperne. Basisgrupperne indgår i øjeblikket i et forsøg, som blandt andet er finansieret af regeringens pulje til understøttelse af kvalitet i dagtilbud. Der er omkring 200 basispladser på 0-5 års området. Heraf flest på 3-5 års området, hvor børnene traditionelt begynder at blive mere støttekrævende.

5. Større enheder

Andre væsentlige faktorer i Københavns Kommune, som gør den gennemsnitlige pladspris højere end de øvrige kommuner, er dyre akutløsninger. Udgiftsniveauet er således også et udtryk for de strukturelle forhold, så som at det er vanskeligt at udbygge tilstrækkeligt stort og hurtigt nok inden for kommunens grænser på baggrund af den nuværende befolkningsudvikling.

Det vil sige, at hvis man tidligere har et bedre kendskab til befolkningsudviklingen inden for alderskategorier, så vil det være muligt at etablere større og fleksible institutioner inden for byens grænser, hvilket giver den klart billigste driftsform med størst mulighed for ændret anvendelse efter behovet.

De seneste par år har blandt andet budt på flere mindre udbygninger de steder, hvor det hurtigt har været muligt at etablere et pasningstilbud eller udvide en eksisterende institution. Dette er ofte gjort på en måde, så lokalerne ikke kan anvendes fleksibelt, da der ofte ikke er denne mulighed, når man udbygger i allerede eksisterende lokaler eller

enheder.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har siden 2007 reduceret budgettet på baggrund af den gennemførte Strukturplan, hvor man gennemførte en sammenlægning af de enheder, som lå placeret i forhold til hinanden, så man kunne argumentere for, at de var sammenhængende. Der vurderes ikke at være et stort potentiale i at gennemføre en yderligere Strukturplan i den eksisterende institutionsmasse, mens det vurderes at være økonomisk rationelt at etablere kommende tilbud som store, fleksible og værende inden for byens grænser, så forældrene selv kan transportere deres børn til institutionerne uden fordyrende busdrift.

6. Økonomisk og social friplads – eller socioøkonomiske forhold

Det vurderes ikke at være muligt at reducere pladsprisen i forhold til denne faktor, da dette er givet af befolkningssammensætningen.

7. Regulering af alderskategorierne

I dag anvises børn til børnehave fra den 1. i den måned de fylder 2 år og 10 måneder i den udstrækning der er ledige pladser at anvise til. Fremadrettet kan der arbejdes på at sænke alderen for anvisnings til børnehave til den 1. i den måned barnet fylder f.eks. 2 år og 8 måneder. Det vil ikke give en lavere pladspris, men det vil betyde, at de eksisterende pladser kan anvendes mere fleksibelt, hvorved der skabes et bedre flow i pladserne. Da disse børn fortsat skal have hjælp til mad, toilet, at blive skiftet mv. skal pladsprisen kompenseres i en eller anden udstrækning.

Uddybende omkring sammenligningsgrundlaget, som er anvendt i forligsaftalen.

I rapporten om 6-by-nøgletal refereres der til en gennemsnitspris på ½-13 års området netto, hvor prisen i København er 52.954 kr., mens gennemsnittet i de resterende kommuner er 29.559 kr. pr. plads.

- Dels kan denne beregning ikke anvendes til at sige noget om sammenlignelige dagtilbud som f.eks. børnehaver.
- Dels burde gennemsnittet beregnes ud fra alle 6 kommuner, hvilket ville give et mere retvisende billede.
- Dels sættes lighedstegn mellem forskellige pasningstilbud som har vidt forskellige økonomiske forudsætninger. F.eks. benyttes hovedsagelig dagpleje på ½-2 års området i de øvrige kommuner, mens der er stor overvægt af vuggestuepladser i København. På fritidshjemsområdet benytter de øvrige kommuner primært SFO'er under Folkeskoleloven, mens det i København er politisk besluttet at benytte fritidshjem under Dagtilbudsloven eller KKFO'er med samme vilkår.

Rambøll har i forbindelse med ovenstående medtaget en række oplysninger i deres rapport:

”Analyse af kvalitet i daginstitutioner”:

- *”at København har ”sværere” socioøkonomiske forhold end de øvrige kommuner hvilket bør holdes for øje når tal sammenlignes.”*
- *”Når områdetillæg fratrækkes er lønningerne i København gennemsnitlige for pædagoger og under gennemsnit for medhjælpere”*
- *”størrelsen på institutioner i København er mere varieret end i de øvrige 6-byer.”*

Det skal derfor understreges, at det er vigtigt, at det udkomne rapporter fra Rambøll samt 6 by nøgletalsrapporten ikke anvendes selektivt og, at alle relevante oplysninger, som er tilgængelige omkring sammenlignelige dagtilbud, medtages.